

Kuuleminen Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 17.2.2021

Hallituksen esitys (HE 222/2020) eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 3 luvun 5 §:n ja merityösopimuslain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Juri Aaltonen
Puheenjohtaja, OTL

Kilpailukieltosopimuksista

- jäykistävät työmarkkinoita ja heikentävät tuottavuutta -> kansantalous kärsii
- suurin ongelma laitton käyttö (esim. taloushallinto, ks. Ahtela 2018, s. 50)
- työnantaja tietää laittomuuden, mutta asettaa silti työsuhteen ehdoksi
- käytetään laajasti pienipalkkaisten laittomaan pelotteluun
- jos ei haluta kieltää -> pitää seurata rahaa

Arjen tilanteita: Mitättömyyden vaikutus?

Tapaus: Voiko työnantaja vedota mitättömyyteen ja vapautua maksuvelvollisuudesta?

Vastaus:

HE ei vastaa. Pätemättömyysopin mukaan vain loukattu voi vedota.

Loukattu osapuoli tässä työntekijä ja hän voi vedota mitättömyyteen.

Tämä pitäisi oikeusvarmuuden vuoksi todeta mietinnössä.

Arjen tilanteita

Tapaus: Vapautuuko työnantaja mitättömän sopimuksen maksuvelvollisuudesta, jos työntekijä menee kilpailijalle töihin?

Vastaus:

HE ei vastaa. Tilanteeseen tulisi noudattaa osapätemättömyyden periaatetta.

Sopimus on tehty työnantajan vaatimuksesta sen suojaamiseksi. Työnantajan tulee kantaa täysi riski sopimuksen laillisuudesta. Laittomasta sopimuksesta työnantaja saa hyödyn työsuhteen aikana. Milloin työntekijä?

Pienipalkkainen ei tule toimeen kuutta kuukautta 40 %:n palkalla. Miksi työntekijä tosiasiallisesti joutuisi yksin kantamaan riskin mitättömyydestä? Työnantaja on koko ajan tiennyt laittomuuden.

Osapätemättömyysperiaate olisi välttämätöntä todeta mietinnössä. Ilman tätä nykytila ei tosiasiallisesti muutu millään tavalla esim. taloushallintoalalla.

Yhteenveto

- HE:n tavoite kannatettava. Korvaustaso kilpailukieltosopimuksista korkeammaksi. Osakassopimuksia HE ei käsittele.
- Laiton pelottelu kuriin varmistamalla työnantajan taloudellinen riski ja vastuu mitättömästä sopimuksesta (kirjaus mietintöön):
 - Työnantajalla olisi 3 luvun 5 § 3 momentin mukainen korvausvelvollisuus, vaikka kilpailukieltosopimus olisi mitätön (3:5.6). Jos kilpailukieltosopimus olisi mitätön, työntekijä olisi oikeutettu vapaasti päättämään uuden työpaikkansa kilpailukieltosopimuksesta huolimatta ja hänelle olisi silti oikeus 3 luvun 5 § 3 momentin tarkoittamaan korvaukseen (sopimuksen osapätemättömyys: työntekijä vapautuisi rajoitteista, työnantaja ei vapautuisi korvausvelvollisuudesta).
- Mitättömyyteen voi vedota vain työntekijä – maininta asiasta.

Kiitos.

Juri Aaltonen
Toimihenkilöliitto ERTO ry

